

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΑΣΟΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ «Ο.Δ.Ο.Π.» - ΟΜΑΔΑ ΔΑΣΟΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ
ΟΡΕΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ Ε.ΔΑΣ.Α

Α.Α.**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ****ΣΕΛΙΔΑ**

1. ΕΙΔΗ ΦΩΤΙΑΣ.....	2
2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ.....	2
3. ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ.....	2
4. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΘΩΣ ΠΗΓΑΙΝΟΥΜΕ ΣΤΗ ΦΩΤΙΑ.....	3
5. ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΟΤΑΝ ΦΤΑΝΟΥΜΕ ΣΤΗ ΦΩΤΙΑ.....	3
6. ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΣΒΕΣΗΣ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ.....	4
7. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΘΩΣ ΣΒΗΝΟΥΜΕ ΤΗ ΦΩΤΙΑ.....	5
ΘΕΡΜΟΠΛΗΞΙΑ (ΘΕΡΜΙΚΟ ΣΤΡΕΣ).....	5
ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ ΑΠΟ ΜΟΝΟΞΕΙΔΙΟ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ (CO).....	5
ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΛΑΤΩΝ.....	6
ΕΓΚΑΥΜΑΤΑ (ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ).....	6
8. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΠΟ ΡΙΨΕΙΣ ΝΕΡΟΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ.....	7
9. ΕΠΙΝΩΤΙΟΙ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΡΕΣ	7
10. ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΑΤΟΜΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΑΣΟΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ.....	8
11. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ.....	8
12. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ Ο.Δ.Ο.Π.....	10
13. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	11

1.ΕΙΔΗ ΦΩΤΙΑΣ

- 1.1.ΕΡΠΟΥΣΑ** : Χούμος, πευκοβελόνες, ξερά φύλλα (πάχος περίπου 4-30εκ)
1.2.ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ : Χόρτα, θάμνοι, μικρά δένδρα (μέχρι 2μ. ύψος)
1.3.ΚΟΜΗΣ : Το πάνω μέρος μεγάλων δένδρων. Στην περίπτωση αυτή αλλάζει τελείως η συμπεριφορά της φωτιάς, κυρίως με την μεταφορά καυτρών μπροστά από το μέτωπο. Επίσης αλλάζει και ο τρόπος κατάσβεσης από άμεσο σε έμμεσο.

2.ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ

- 2.1. ΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΥΛΙΚΑ** -ΕΛΑΦΡΑ : Χούμος, πευκοβελόνες ξερά φύλλα, χόρτα, λεπτά κλαδιά θάμνων
-ΒΑΡΙΑ : Χονδρά κλαδιά (θάμνων και δένδρων), δένδρα, πεσμένοι κορμοί δένδρων, πρέμνα
- 2.2. Η ΚΛΙΣΗ ΤΟΥ ΕΛΑΦΟΥΣ** : Η φωτιά σε μία πλαγιά τρέχει ταχύτερα προς τα επάνω παρά προς τα κάτω.
- 2.3. Ο ΚΑΙΡΟΣ** -ΑΝΕΜΟΣ : Δυναμώνει τη φωτιά και συγχρόνως δημιουργεί νέες εστίες μεταφέροντας καύτρες μπροστά από το μέτωπο. Οι ασθενέστεροι άνεμοι κατά κανόνα παρατηρούνται τις νυχτερινές ώρες
.-ΥΓΡΑΣΙΑ: Η φωτιά σβήνεται πιο εύκολα το βράδυ, λόγω αυξημένης υγρασίας. Η καλύτερη ώρα για την κατάσβεση είναι μεταξύ 8 το απόγευμα και 10 το πρωί
-ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ: Σε μεγάλες θερμοκρασίες προκαλείται μεγαλύτερη προθέρμανση των καυσίμων υλικών και ταχύτερη καύση τους. Επίσης επηρεάζεται αρνητικά η φυσική κατάσταση των δασοπυροσβεστών.

3. ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

3.1. Η ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗ ΖΩΝΗ γίνεται προτού ξεσπάσει η φωτιά (προληπτικά) και έχει πλάτος 20 έως 30 μέτρα περίπου ή και περισσότερο.

3.2. ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΕΓΧΟΥ:

Η αντιπυρική ζώνη που κάνουμε κατά τη διάρκεια της φωτιάς λέγεται «Γραμμή Ελέγχου» (FIRE LINE). Η γραμμή ελέγχου γίνεται είτε:

- πλάγια από τη φωτιά
- πίσω από τη φωτιά
- μπροστά από το μέτωπο της φωτιάς

(α) Η αρχή της κατασκευής της γραμμής ελέγχου κυμαίνεται ανάλογα με την πλευρά της

φωτιάς από την οποία γίνεται. Έτσι λοιπόν, αν γίνει πλάγια ή πίσω από τη φωτιά τότε η αρχή της γίνεται σε απόσταση 2 έως 10 μέτρα περίπου από την περιμέτρο της. Μπορεί όμως να γίνει και σε μεγαλύτερη απόσταση. Αν γίνει μπροστά από το μέτωπο της φωτιάς, τότε η αρχή της γίνεται σε μεγαλύτερη απόσταση κι εξαρτάται από την ένταση της φωτιάς (μήκος φλόγας), την ταχύτητα της εξάπλωσης της και την ταχύτητα δημιουργίας της γραμμής ελέγχου.

(β) Όταν φτιάχνουμε τη γραμμή ελέγχου, το ρίψιμο των δένδρων, των κλαδιών, των θάμνων κτλ. θα πρέπει να γίνεται εξωτερικά της γραμμής ελέγχου της φωτιάς, δηλαδή προς την πλευρά αντίθετα της κατεύθυνσης της φωτιάς. Επίσης, αν δεν έχουμε τα μέσα ή το χρόνο να κόψουμε μεγάλα δένδρα, τότε (αν το επιτρέπουν οι περιστάσεις) κάνουμε στα δένδρα αυτά αποκλάδωση, αφού πρώτα αφαιρέσουμε τους θάμνους κάτω από αυτά.

(γ) Το πλάτος της γραμμής ελέγχου κυμαίνεται ανάλογα με την πλευρά της φωτιάς από την οποία γίνεται. Έτσι λοιπόν, αν γίνεται πλάγια ή πίσω από το μέτωπο της φωτιάς θα πρέπει να έχει πλάτος περίπου 2 φορές το ύψος της βλάστησης, ενώ αν γίνεται μπροστά από το μέτωπο της φωτιάς θα πρέπει να έχει πλάτος περίπου 2 φορές το μήκος της φλόγας όταν φτάσει στη γραμμή ελέγχου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σε πλάτος 0,5 έως 1μ. περίπου από το συνολικό πλάτος της γραμμής ελέγχου και στην πλευρά της γραμμής ελέγχου που είναι αντίθετα προς την κατεύθυνση της φωτιάς καθαρίζουμε κάθε καύσιμη ύλη μέχρι το ανόργανο έδαφος, ενώ στο υπόλοιπο πλάτος (προς την κατεύθυνση της φωτιάς) απλά απομακρύνουμε τα καύσιμα υλικά και τα ρίχνουμε εξωτερικά της γραμμής ελέγχου (δηλαδή προς την πλευρά αντίθετα από την κατεύθυνση της φωτιάς). Έτσι λοιπόν, όταν φθάσει η φωτιά στη γραμμή ελέγχου, θα χαμηλώσει κατ' αρχήν όταν βρει λίγα εναπομείναντα καύσιμα υλικά και μετά θα σβήσει τελείως, όταν φτάσει στο σημείο της γραμμής ελέγχου, πλάτους περίπου 0,5 έως 1μ., όπου έχουμε καθαρίσει τελείως κάθε καύσιμη ύλη μέχρι το ανόργανο έδαφος.

4. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΘΩΣ ΠΗΓΑΙΝΟΥΜΕ ΣΤΗ ΦΩΤΙΑ

Για αποφυγή ατυχημάτων κατά την πορεία προς τη φωτιά, θα πρέπει:

(α) η τσάπα και τα φτυάρια να μην μεταφέρονται στους ώμους αλλά στα χέρια.

(β) στα μονοπάτια, να έχουμε τουλάχιστον 2 μέτρα απόσταση μεταξύ μας.

5. ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΟΤΑΝ ΦΤΑΝΟΥΜΕ ΣΤΗ ΦΩΤΙΑ

5.1. Εξέταση της συμπεριφοράς της φωτιάς:

(α) κατεύθυνση της φωτιάς

(β) ταχύτητα (μέση ταχύτητα σε χαλέπιο πεύκη (ύψους 8-12μ. περίπου) 1,5-2 χλμ/ώρα· μπορεί όμως με άνεμο 6-7BF να αυξηθεί σε 4-6 χλμ/ώρα ή και περισσότερο σε ακραίες περιπτώσεις).

(γ) μήκος φλόγας (μέχρι 1.20μ. μπορεί να σβηστεί με χειρωνακτικά εργαλεία).

(δ) περίμετρος της φωτιάς.

5.2. Τι καύσιμη ύλη θα συναντήσει στην πορεία της φωτιάς.

5.3. Εξέταση τρόπου διαφυγής από τη φωτιά.

5.4. Τοποθέτηση μόνιμου παρατηρητή σε ψηλό σημείο για επίβλεψη της γύρω περιοχής για αποφυγή περικύκλωσης από τη φωτιά.

6. ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΣΒΕΣΗΣ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ

- 6.1. ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ** -ΑΜΕΣΟΣ ΠΡΟΣΒΟΛΗ: Πραγματοποιείται (στο μέτωπο της φωτιάς) με: νερό, χώμα, φτερό (σταματάμε την επέκταση της φωτιάς) (για έρπουσα και επιφανείας)
- ΕΜΜΕΣΟΣ ΠΡΟΣΒΟΛΗ: Δημιουργούμε (μακριά από το μέτωπο της φωτιάς) αντιτυρική ζώνη με τσάπες κτλ (δηλαδή γραμμή ελέγχου) (για κόμης)
- 6.2 ΤΕΛΙΚΗ ΚΑΤΑΣΒΕΣΗ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ**
- (α) ΚΑΤΑΣΒΕΣΗ όλων των υλικών που σιγοκαίνε κατά μήκος της περιμέτρου της φωτιάς.
- (β) ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ με στενή ζώνη (30-40 εκ.) της καμένης από την άκαυτη καύσιμη ύλη στο έδαφος, κατά μήκος της περιμέτρου της φωτιάς. Προσοχή να μην μεταφερθούν καιόμενα υλικά έξω από την περίμετρο κατά τη διαδικασία αυτή. Για το λόγο αυτό η ζώνη γίνεται περίπου 20 εκ. εξωτερικά της ορατής περιμέτρου και το άκαυτο υλικό αυτής της ζώνης διασκορπίζεται προς το καμένο.
- (γ) ΚΑΤΑΣΒΕΣΗ μέσα από την περίμετρο της φωτιάς (ή την ανωτέρω στενή ζώνη των 30-40 εκ.) όλων εκείνων των απειλητικών εστιών, που μπορούν, να δημιουργήσουν καύτρες (π.χ. πρέμνα, ιστάμενοι νεκροί – από παλιά – κορμοί). Οι τελευταίοι λειτουργούν σαν καπνοδόχοι και παράγουν πολλές καύτρες καθώς καίγονται από μέσα.. Πρέπει να ριφθούν στο έδαφος με πολλή προσοχή, γιατί συχνά πέφτουν απότομα.
- ΠΡΟΣΟΧΗ:** Στα καμένα δένδρα, που έχουν καεί κατά μεγάλο μέρος στη βάση τους, γιατί μπορεί ναπέσουν απρόσμενα και να μας προξενήσουν ατύχημα.
- 6.3 ΠΕΡΙΠΟΛΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ**
- ΠΕΡΙΠΟΛΙΑ κατά μήκος της περιμέτρου της φωτιάς ή της γραμμής ελέγχου ή της ανωτέρω στενής ζώνης των 30-40 εκατ. Η περίπολος πρέπει να είναι εφοδιασμένη με κατάλληλα εργαλεία, για να σβήνει τυχόν μικροεστίες κατά μήκος των ανωτέρω. Επίσης θα πρέπει, να σβήνει εστίες που σιγοκαίνε μέσα από την περίμετρο της φωτιάς (αρχικά μέχρι βάθος 30μ.) και οι οποίες μπορεί να αναζωπυρωθούν μετά από αρκετές ώρες ή μέρες και να μεταφέρουν καύτρες έξω από την περίμετρο της φωτιάς (στο άκαυτο μέρος), οπότε θα ξεσπάσει νέα πυρκαγιά.

7. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΘΩΣ ΣΒΗΝΟΥΜΕ ΤΗ ΦΩΤΙΑ

7.1. ΘΕΡΜΟΠΛΗΞΙΑ (θερμικό στρες)

Μέχρι τη θερμοκρασία περιβάλλοντος 36,6°C (όση είναι η κανονική θερμοκρασία του σώματός μας) το σώμα μας αποβάλλει θερμότητα και ψυχραίνεται. Όσο η θερμοκρασία περιβάλλοντος πλησιάζει τη θερμοκρασία του σώματος η αποβαλλόμενη θερμότητα από τις καύσεις μας, ιδίως όταν εργαζόμαστε έντονα, γίνεται ανεπαρκής. Μάλιστα σε θερμοκρασία περιβάλλοντος ανώτερη των 36,6°C απορροφάμε θερμότητα από το περιβάλλον. Στις περιπτώσεις αυτές υπάρχει κίνδυνος θερμοπληξίας κατά την οποία η θερμοκρασία του σώματός μας μπορεί να ανέλθει μέχρι και τους 42°C. Αυτό θα συμβεί όταν δεν υπάρχει αρκετό νερό να πιούμε για να ιδρώσουμε, με αποτέλεσμα, αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση να οδηγήσει σε λιποθυμία κι αν δε ληφθούν μέτρα μπορεί να οδηγήσει και σε θάνατο.

7.1.1. ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΠΡΙΝ ΤΗ ΛΙΠΟΘΥΜΙΑ

- (α) Έντονη δίψα
- (β) Ωχρο και ξηρό δέρμα
- (γ) Αφθονος «κρύος» ιδρώτας
- (δ) Πονοκέφαλος
- (ε) Ναυτία, ζάλη
- (στ) Δυσφορία και δύσπνοια.
- (ζ) Τάση για λιποθυμία

7.1.2. ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

- (α) Απομακρύνουμε τον πάσχοντα από τη φωτιά και τον τοποθετούμε σε δροσερό και σκιερό μέρος.
- (β) Χρησιμοποιούμε κρύο νερό τόσο για να πιει ο θερμοπληκτος όσο και για να βρέξουμε το κεφάλι και το σώμα του.
- (γ) Ζωηρές εντριβές στα χέρια και τα πόδια με κατεύθυνση από κάτω προς τα πάνω
- (δ) Εισπνοή αμμωνίας.
- (ε) Αν η κατάσταση του πάσχοντος είναι πολύ βαριά, μεταφέρεται κατεπειγόντως σε γιατρό

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η γυμναστική ενισχύει τον οργανισμό για την αποφυγή θερμοπληξίας. Το άτομο που είναι σε καλή φυσική κατάσταση αξιοποιεί καλύτερα τον νερό που πίνει καθώς ο προσαρμοσμένος οργανισμός του ιδρώνει ελεγχόμενα ανάλογα με τις ανάγκες.

7.2. ΔΗΛΗΡΙΑΣΗ ΑΠΟ ΜΟΝΟΞΕΙΔΙΟ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ (CO)

7.2.1. ΠΡΟΚΑΛΕΙΤΑΙ:

- α) Από τις φλόγες στο μέτωπο της φωτιάς
- β) Από τα αποκαϊδια

7.2.2. ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

- (α) Αρχίζει να μην λειτουργεί καλά το μυαλό μας κι ενεργούμε αλλοπρόσαλλα.
- (β) Το χρώμα του δέρματος γίνεται σταδιακά βαθύ κόκκινο (και όχι ζεστό όπως στη θερμοπληξία), ενώ η θερμοκρασία του σώματος δεν ανεβαίνει σημαντικά.
- (γ) Πονοκέφαλος
- (δ) Ζαλάδα
- (ε) Αδυναμία αναπνοής
- (στ) Εμετός
- (ζ) Διάρροια
- (η) Λιποθυμία

7.2.3. ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- (α) Απομάκρυνση του πάσχοντα από την περιοχή με το μονοξείδιο του άνθρακα.
- (β) Τεχνητή αναπνοή
- (γ) Μεταφορά σε γιατρό

Για την αποφυγή των ανωτέρω δύο κινδύνων, χρειάζεται κάθε είκοσι λεπτά, αλλαγή των ατόμων που σβήνουν τη φωτιά. Συγκεκριμένα κατά την κατάσβεση σε ανοικτό χώρο, μπορεί κάποιος να πάθει δηλητηρίαση από μονοξείδιο του άνθρακα, σε περίπου δύο ώρες ή και λιγότερο σε ακραίες συνθήκες. (Κυρίως υπάρχει μονοξείδιο του άνθρακα κοντά στο μέτωπο και κατά την κατάσβεση των αποκαϊδιών).

7.3. ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΛΑΤΩΝ (Λόγω απώλειας από τη μεγάλη εφίδρωση)

Τα συμπτώματα είναι η εξάντληση και οι κράμπες σε πόδια και χέρια. Για την αναπλήρωση των αλάτων μπορούμε να έχουμε τα εξής:

- (α) Ξηρούς καρπούς με αλάτι (φυστίκια, αμύγδαλα)
- (β) Σταφίδες, ντομάτες (για το κάλιο), ντοματοχυμούς, κράκερ, πορτοκάλια, μπανάνες, αγγούρια, ελιές, αλμυρό τυρί, ψωμί.

7.4. ΕΓΚΑΥΜΑΤΑ (Οδηγίες για προστασία από τις φλόγες)

- (α) Αν αναγκαστούμε, να παραμείνουμε ή να περάσουμε μέσα από τις φλόγες, πρέπει να καλύψουμε το σώμα μας όσο γίνεται περισσότερο (κατέβασμα μανικιών, κράνος, μάσκα, **στεγνή** μπαντάνα ή κάτι άλλο για κάλυψη προσώπου). Στην περίπτωση αυτή **δεν θα πρέπει να παίρνουμε βαθιές εισπνοές**, για να μη καούν οι αναπνευστικές οδοί.
- (β) Αν μας περικυκλώσει η φωτιά και δεν υπάρχει δυνατότητα διαφυγής, τότε διαλέγουμε ένα μέρος, όπου υπάρχει κενό (διαμέτρου περίπου 30μ.) και **πέφτουμε μπρούμυτα**. Τούτο δε, γιατί σε 15-20 εκατοστά από το έδαφος υπάρχει στρώμα κρύου αέρα. Καλό είναι να βρούμε ή να σκάσουμε μία τρύπα για να αναπνέουμε καλύτερα, ή να πέσουμε μπρούμυτα στο κράσπεδο κάποιου δρόμου, από την πλευρά του δρόμου που βρίσκεται αντίθετα από την κατεύθυνση της φωτιάς. Επίσης, αν μπορούμε, να σκεπάσουμε την πλάτη μας με χώμα για να μη πάθει εγκαύματα.
- (γ) **ΠΡΟΣΟΧΗ:** Αν αναγκαστούμε να περάσουμε μέσα από φλόγες ή είμαστε μπρούμυτα στο έδαφος και γύρω μας υπάρχει φωτιά (όπως στην προηγούμενη περίπτωση) δε πρέπει να έχουμε βρεγμένο μαντήλι ή οτιδήποτε άλλο βρεγμένο στο στόμα μας, στην πλάτη μας ή οπουδήποτε αλλού στο σώμα μας. Τούτο δε, γιατί οι

υδρατμοί που δημιουργούνται από το βρεγμένο μαντήλι ή οτιδήποτε άλλο, όταν θερμαίνονται καίνε πολύ περισσότερο τις αναπνευστικές μας οδούς κατά τις εισπνοές ή οποιοδήποτε άλλο μέρος του σώματός μας. Τα βρεγμένα ρούχα έχουν το 1/5 της μονωτικής αξίας των στεγνών. Μόνο όταν είμαστε μέσα σε καπνούς (μακριά από τις φλόγες) μπορούμε να βρέχουμε το μαντήλι μας, τη μάσκα, τη μπα-ντάνα ή οτιδήποτε άλλο και να το βάλουμε στο στόμα μας, στο κεφάλι μας ή οπουδήποτε αλλού στο σώμα μας.

- (δ) Αν τα ρούχα μας ή το σώμα μας πιάσουν φωτιά τότε όχι τρέξιμο (γιατί αυξάνεται η φωτιά), αλλά κύλισμα στο έδαφος ή κάλυψη του σώματός μας με χώμα ή ρούχα.

8. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΠΟ ΡΙΨΕΙΣ ΝΕΡΟΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ

Όταν ενεργούν πυροσβεστικά αεροσκάφη στην πυρκαγιά, πρέπει να είμαστε σε εγρήγορση.

Σε περίπτωση που αντιληφθούμε ότι είμαστε στη γραμμή ρίψης νερού του αεροσκάφους, τότε:

- (1) Αν έχουμε περιθώρια να τρέξουμε για να αποφύγουμε τη ρίψη του νερού, η πορεία μας θα πρέπει, να είναι κάθετα προς την πορεία του αεροπλάνου.
- (2) Αν δεν έχουμε περιθώρια ν' αποφύγουμε τη ρίψη του νερού, τότε:
 - (α) **Πετάμε** αμέσως μακριά τα εργαλεία μας προς τα κάτω στην πλαγιά.
 - (β) **Πέφτουμε μπρούμυτα** με το κεφάλι μας να έχει κατεύθυνση προς το αεροπλάνο που έρχεται (αν φοράμε κράνος), διαφορετικά αντίθετα.
 - (γ) **Κρατιόμαστε** από δέντρο ή θάμνο, για να μην παρασυρθούμε από το κύμα του νερού.

9. ΕΠΙΝΩΤΙΟΙ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΡΕΣ

Χρησιμοποιούνται:

- (α) Κατά την έναρξη της φωτιάς, όπου η έκταση και η ένταση της φλόγας είναι μικρή.
- (β) Κατά την περιπολία κι επίβλεψη της φωτιάς (τρίτο στάδιο κατάσβεσης) για το σβήσιμο εστιών που μπορεί να αναζωπυρωθούν.

Οι βολές που κάνουμε με τους επινώτιους πυροσβεστήρες, όπως επίσης και με τις μάνικες της πυροσβεστικής υπηρεσίας είναι δύο ειδών:

- (α) Συμπαγής βολή: Κατευθύνεται στα καύσιμα στη βάση της φλόγας και χρησιμοποιείται για να μειωθεί η φλόγα για να μπορέσουμε να πλησιάσουμε. Ανάλογα με τον τύπο του πυροσβεστήρα με τη βολή αυτή μπορούμε να κτυπήσουμε φλόγες σε αποστάσεις μεγαλύτερες των 4 μ.
Μειονέκτημα αυτής της βολής είναι, ότι απαιτεί μεγάλη ποσότητα νερού (περίπου το 75% του νερού δε συντελεί στην ψύξη των υλικών αλλά ρέει στο έδαφος)
- (β) Διεσπαρμένη βολή: Η βολή αυτή γίνεται με ειδικό ακροφύσιο στο στόμιο του πυροσβεστήρα ή βάζοντας το δάκτυλό μας. Μετά από λίγες δοκιμές επιτυγχάνουμε τη δημιουργία σπρέν. Η βολή αυτή κατευθύνεται στα καύσιμα με στόχο να τα ψύξει. Η αποτελεσματικότητά της για το σκοπό αυτό ανά λίτρο νερού είναι πολύ μεγαλύτερη της συμπαγούς βολής.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- (α) Αν ένα δένδρο φλέγεται, η κατάσβεση του ξεκινάει από τη βάση προς τα επάνω. Τούτο δε επειδή πρέπει να ψυχθούν τα σημεία που τροφοδοτούν με καύσιμα αέρια τις φλόγες, ώστε αυτές να αδυνατίσουν σταδιακά και καθώς η βολή του νερού ανεβαίνει σιγά σιγά προς τα επάνω τελικά να σβήσουν.
- (β) Η αναλογία του δασοπυροσβεστικού αφρού (πυκνώματος) που θα βάλουμε στους επινώτιους πυροσβεστήρες είναι γραμμένη επάνω στο μπουκαλάκι του αφρού.

10. ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΑΤΟΜΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΑΣΟΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ

1. Κράνος
2. Γυαλιά πυρόσβεσης
3. Μάσκα
4. Μπαντάνα ή πετσέτα
5. Φακός κεφαλής (κατά προτίμηση με LED) κι εφεδρικές μπαταρίες
6. Σφυρίχτρα
7. Γάντια
8. Σε ξεχωριστή ζώνη (από εκείνη του παντελονιού) θα πρέπει να περαστούν:
 - (α) Ένα πριόνι (με τη θήκη του)
 - (β) Ένα πτυοσκάπανο (με τη θήκη του)
 - (γ) Ένα τσεκούρι (με τη θήκη του), εφ' όσον μπορεί να φέρεται κι αυτό το βάρος.

Επίσης, στην ξεχωριστή αυτή ζώνη καλό είναι να περαστεί και ένα παγούρι στρατιωτικό με την θήκη του (όχι κρεμαστό) ενός λίτρου, επειδή πολλές φορές ενεργούμε μακριά από τα σακίδια μας ή από μέρη με νερό.

Εκτός από αυτόν τον στοιχειώδη ατομικό εξοπλισμό, ο δασοπυροσβέστης, ανάλογα με τις περιστάσεις χρησιμοποιεί τον λοιπό εξοπλισμό δασοπυρόσβεσης (επινώτιο πυροσβεστήρα, φτερό κατάσβεσης, τσάπα κλπ.)

ΡΟΥΧΙΣΜΟΣ. Ένας από τους πιο αποτελεσματικούς ρουχισμούς κρίνεται η στρατιωτική φόρμα (από ύφασμα rip stop) δηλαδή παντελόνι και πουκάμισο με μακριά μανίκια (με τέσσερις τσέπες) επειδή αυτός ο ρουχισμός είναι πολύ ανθεκτικός και τα μακριά μανίκια του πουκαμίσου μας προφυλάσσουν από τις καύτρες της φωτιάς και τα κλαδιά των δέντρων και θάμνων. Τέλος, οπωσδήποτε αρβύλες (που να καλύπτουν τους αστράγαλους) για αποφυγή ατυχημάτων.

11. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

- 11.1. Όλα τα εργαλεία που χρησιμοποιούμε πρέπει να είναι καλά ακονισμένα. Ειδικά με τις τσάπες, αν είναι καλά ακονισμένες, μπορούμε να κόψουμε εύκολα από τις ρίζες τους μικρούς θάμνους και δέντρα (όταν δημιουργούμε τη γραμμή ελέγχου).
- 11.2. Όταν κάνουμε δασοπυρόσβεση σε άγνωστη περιοχή, θα πρέπει να βάζουμε σημάδια στα μέρη που περνάμε (ιδιαίτερα το βράδυ), ώστε αν χρειασθεί να επιστρέψουμε από την ίδια περιοχή, να βρίσκουμε εύκολα το δρόμο επιστροφής.

- 11.3. Κατά την κατάσβεση θα πρέπει να εργαζόμαστε σε απόσταση τουλάχιστον τριών μέτρων μεταξύ μας.
- 11.4. Αν αντιληφθούμε, από τις 11 π.μ. μέχρι τις 6 μ.μ. (περίπου) να μεταφέρονται καύτρες, λόγω του αέρα, τότε υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να ανάψουν πολλές νέες εστίες μπροστά από το μέτωπο της φωτιάς με κίνδυνο εγκλωβισμού μας. Ενώ, αν οι καύτρες μεταφέρονται μετά τις 6 το απόγευμα, τότε η πιθανότητα εγκλωβισμού μας είναι μικρότερη, γιατί οι καύτρες ανάβουν πιο δύσκολα λόγω της υγρασίας που αρχίζει να αυξάνει. Οι καύτρες οι οποίες έχουν δυνατότητα να ανάψουν νέες εστίες μπορούν να μεταφερθούν μέχρι τα 1500 μ. Συνήθως όμως οι νέες εστίες παρατηρούνται μέχρι τα 500 έως 600 μ.

11.5. ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΦΩΤΙΑΣ

- (α) Πρέπει να προσέξουμε τι θα συναντήσει στην πορεία της η φωτιά. Έτσι λοιπόν, αν συναντήσει πυκνό δάσος ή πλαγιά με ανοδική πορεία, τότε θα έχουμε ταχύτερη εξάπλωσή της, οπότε θα πρέπει να ενεργήσουμε γρήγορα για να την περιορίσουμε ή να τη σβήσουμε πριν φτάσει εκεί.
- (β) Όταν η φωτιά είναι σε κλειστή χαράδρα, τότε δημιουργείται το φαινόμενο της «ΚΑΜΙΝΑΔΑΣ» και αυξάνεται σημαντικά η ταχύτητά της προς τα επάνω. Επίσης, στην περίπτωση αυτή εκτός από τη φωτιά κινδυνεύουμε να πάθουμε ασφυξία από τους καπνούς που προηγούνται της φωτιάς με μεγάλη ανοδική ταχύτητα. Οπότε, η κατάσβεση δεν θα γίνει **ΠΟΤΕ** από την επάνω μεριά της χαράδρας (δηλ. Αντίθετα προς την πορεία της φωτιάς) παρά μόνο από τα πλάγια ή πίσω από τη φωτιά.
- 11.6. Θα πρέπει να δίνουμε μεγάλη προσοχή στην κατάσβεση των πρέμνων και ριζών που σιγοκαίνε στα όρια της περιμέτρου της φωτιάς, γιατί είναι δυνατόν να σιγοκαούν κάτω από τη γραμμή ελέγχου, μεταφέροντας τη φωτιά στο άκαυτο μέρος.
- 11.7. Η έρπουσα φωτιά σε βελόνες ή φύλλα δεν σβήνεται αποτελεσματικά με κλαδιά ή με φτερό κατάσβεσης. Για να σβηστεί με νερό γίνεται μεγάλη σπατάλη και μπορεί πάντα να αναζωπυρωθεί γιατί μπορούν να μείνουν σημεία που σιγοκαίνε κάτω από την επιφάνεια του βελονοτάπητα αν δεν «πνιγεί» με άφθονο νερό. Ο αποτελεσματικότερος τρόπος είναι η δημιουργία στενής γραμμής ελέγχου μέχρι το ανόργανο έδαφος, ώστε όταν φτάσει η φωτιά σε εκείνο το σημείο, να σβήσει από μόνη της. Τα κλαδιά ή το φτερό κατάσβεσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά όταν καίγονται χόρτα ή μικροί θάμνοι (φρύγανα).
- 11.8. Όταν ένα νεκρό δέντρο κοντά στην περίμετρο της φωτιάς, σιγοκαίγεται στη βάση του, καλό είναι να σπάσουμε ή ξύσουμε με τσεκούρι ή με τσάπα τη φλούδα και τα υπόλοιπα μέρη του που σιγοκαίονται και να τα κατασβήσουμε, για να μην μεταφερθούν καύτρες έξω από τη γραμμή ελέγχου.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΕΙΣ

- Στη δασοπυρόσβεση πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι προέχει η ασφάλειά μας. Η αγάπη για το δάσος, η υπευθυνότητα και ο επαγγελματισμός, δεν πρέπει να μας οδηγούν στο να βάζουμε σε κίνδυνο τη ζωή μας. Το δάσος μπορεί να ξαναγίνει. Η ζωή και η υγεία μας όμως αν χαθούν δεν ξαναγίνονται.
- Η σύμπνοια με την ομάδα είναι βασικό στοιχείο επιτυχίας και ασφάλειας. Ο καθένας πρέπει να αισθάνεται ότι όλοι προσπαθούν για όλους τόσο σε σχέση με την κατάσβεση όσο και προσέχοντας ο καθένας για την ασφάλεια όλων.

12. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

ΛΑΣΟΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΤΟΥ ΕΛΑΣΑ (Ο.Δ.Ο.Π.)

(Α) ΟΜΑΔΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

(Α1) ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1. Φορητοί ασύρματοι
2. Μπαταρίες ασυρμάτων
3. Μπαταριοθήκες (για έξι μικρές αλκαλικές μπαταρίες)
4. Μικρόφωνο ασυρμάτων
5. Σφυρίχτρες (σαν εφεδρεία)
6. Κατάλογος συχνοτήτων ασυρμάτων
7. Άδεια ραδιοδικτύου Ε.ΔΑΣ.Α

(Α2) ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ

1. Πυροσβεστήρες πλάτης (επινώτιοι πυροσβεστήρες)
2. Δοχεία με νερό
3. Φτερά κατάσβεσης
4. Πτυοσκάπανα
5. Τσεκούρια

(Α3) ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗΣ & ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ

1. Αλυσοπρίονα
2. Τοξοπρίονα
3. Πρίονια με χειρολαβή (με διπλή κόψη)
4. Τσάπες
5. Πτυοσκάπανα

(Α4) ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

1. Σχοινιά αναρριχητικά
2. Λοιπά αναρριχητικά υλικά

(Α5) ΛΟΙΠΑ ΕΦΟΔΙΑ

1. Φαρμακείο
2. Φορείο
3. Κράνη (πυρόσβεσης)
4. Φακοί κεφαλής (με εφεδρικές μπαταρίες και λαμπάκια)
5. Γυαλιά (πυρόσβεσης)
6. Μάσκες
7. Γάντια δερμάτινα
8. Πυξίδες και χάρτες περιοχής
9. Αλτίμετρο

10. Κυάλια

11. Βενζίνα και λάδι αλυσοπρίονου

(Β) ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

(Β1) ΓΕΝΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ

1. Σακίδιο
2. Ρολόι
3. Μαχαίρι ή σουγιά
4. Ταυτότητες (αστυνομική και ΕΔΑΣΑ) – ομάδα αίματος.
5. Χαρτί καθαριότητας
6. Σφυρίχτρα
7. Παγούρι στρατιωτικό με θήκη (για να περαστεί στην ξεχωριστή ζώνη)
8. Κινητό τηλέφωνο

(Β2) ΡΟΥΧΙΣΜΟΣ

1. Καπέλο
2. Μπαντάνα ή πετσέτα
3. Πουλόβερ μάλλινο ή ελαφρύ μπουφάν (για το βράδυ στο βουνό)
4. Πουκάμισο βαμβακερό (με μακριά μανίκια) ή σακάκι φόρμας
5. Φανέλες κοντομάνικες (δύο)
6. Γάντια δερμάτινα (εφόσον υπάρχουν ατομικά)
7. Παντελόνι βαμβακερό με ζώνη
8. Εσώρουχα βαμβακερά
9. Αρβύλες δερμάτινες
10. Κάλτσες μάλλινες ή βαμβακερές
11. Ζώνη ξεχωριστή από εκείνη του παντελονιού

(Β3) ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΑ

1. Νερό (1,5-2 λίτρα)
2. Σταφίδες (200gr)
3. Φιστίκια ή αμύγδαλα αλμυρά (200gr)
4. Αμύγδαλα (όχι αλμυρά) (200gr)
5. Εκτός από τα παραπάνω που θεωρούνται απαραίτητα, μπορείτε να έχετε μαζί σας και όποια άλλα τρόφιμα επιθυμείτε.

13. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

(α) Προφορικές εισηγήσεις του Δρ. Γαβριήλ Ξανθόπουλου (Δασολόγου, ειδικού στις δασικές πυρκαγιές, ερευνητού στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων του ΕΘΙΑΓΕ) κατά την εκπαίδευση των Δασοκομμάντος 19/6-26/6/95, που παρακολούθησε ο Θανάσης Σοφράς.

(β) Προφορική εισήγηση του ορθοπαιδικού γιατρού Δημητρίου Πύρρου, σημερινού Διευθυντή του ΕΚΑΒ, κατά την ανωτέρω εκπαίδευση των Δασοκομμάντος.

(γ) Βιβλίο «Βασικά αρχαία καταπολεμήσεως δασικών πυρκαγιών» (Μετάφραση στα ελληνικά της έκδοσης του Υπουργείου Γεωργίας των ΗΠΑ από τη Διεύθυνση Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας).

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ – ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Θανάσης Σοφράς, υπεύθυνος της Ομάδας Δασοπυρόσβεσης Ορεινών Περιοχών του ΕΔΑΣΑ (Ο.Δ.Ο.Π.). (Η πρώτη προσαρμογή έγινε τον 7/95, η δεύτερη τον 7/97, η τρίτη τον 7/01, η τέταρτη τον 7/02 και η Πέμπτη τον 7/07).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Οι παρούσες (όπως και οι προηγούμενες) Οδηγίες Δασοπυρόσβεσης ελέγχθησαν από τον ανωτέρω Εισηγητή Δρ. Γαβριήλ Ξανθόπουλο, τον οποίο ευχαριστεί θερμά ο Ε.ΔΑΣ.Α. για την προσφορά του αυτή.

*Ψηφιακή επεξεργασία: Στέλα Αλισάνογλου

